

<< Jatkoa edelliseltä aukeamalta.

Nuts Oy:n organisoimat polkujuoksu- ja maastopyörätapahtumat ovat tärkeitä matkailuelinkeinolle ja tuovat kesälle kaivattuja asiakkaita.

”Tapahtumia tehdään kansallispuiston ja luonnon ehdoilla”

Viime kesänä Ylläksellä vietettiin kaikkien aikojen ensimmäistä Ylläs Outdoor Weekiä, joka toi alueelle suuren määrän ulkoilun, urheilun ja luonnon ystäviä. Polkujuoksun ja maastopyöräilyn lisäksi tapahtumassa pääsi tutustumaan muun muassa packraft-melontaan, gravel-pyöräilyyn ja rullahiihtoon. Pelkästään Northern Ultra Trail Servicen eli Nuts Oy:n Nuts-polkujuoksussa oli mukana 1800 osallistujaa. Ensi kesän tapahtumaan on jo nyt ilmoittautunut saman verran. Järjestäjät

odottavat 2000:ta osallistujaa. Vaikka puhutaan isoista ihmismaisoista, tapahtuman järjestäjille on ollut alusta saakka selvää, että tapahtumaa tehdään kansallispuiston ja luonnon ehdoilla. – Tapahtumaa on kasvatettu maltillisesti, jotta on pystytty varmistamaan reittien ja infran kestävyys. Luonnon-suojelu ja paikallisten elinkeinojen, kuten poronhoidon, huomioiminen on turvallisuuden lisäksi yksi suunnitellun kulmakivistä ja lähtökohdista, **Eero**

Lumme Nuts Oy:stä kertoo.

Joustoa ja ymmärrystä on löytynyt

Nuts-tapahtumissa pysytään pääsääntöisesti merkityillä reiteillä, ja kaikki infra, mitä rakennetaan, rakennetaan paikkoihin, jotka eivät kuormita ympäristöä.

– Käytännössä se tarkoittaa, että infra on teiden varsilla. Meillä oli monta vuotta Hannukurussa huoltopiste, mutta tapahtuman kasvettua se oli mahdoton

järjestää järkevästi. Ei ollut meidän paikamme ajalla kansallispuistossa mönkijöillä, jo pelkästään Metsähallituksen perushuolto kuluttaa pohjia tarpeeksi. Siksi muutimme reitin kulkemaan Ketomellan kautta.

Lumme on ollut tyytyväinen yhteistyöhön Metsähallituksen ja maanomistajien kanssa.

– Dialogi on ollut sujuvaa ja helppoa. On löytynyt joustoa ja ymmärrystä. Maailmalla tämäntapainen tekeminen on tosi paljon rajoitetumpaa.

Tasapainoilua luontoarvojen ja elinkeinoelämän kesken

Nutsissa tavoitteena on jättää kansallispuisto siistimmäksi kuin mitä se oli ennen tapahtumaa.

– Ennen tapahtumaa reitti merkataan ja käydään läpi. Samalla on tehty reitin kunnostustyötä, esimerkiksi raivattu tuulen kaatamia puita Metsähallituksen kanssa sovittuna. Kun reittiä merkataan, samalla reitiltä kerätään roskia, ja kun reitti puretaan, taas kerätään roskat. Nuts-tapahtumien säännöissä on korostettu roskattomuutta, ja osallistajat ovat sen suhteen todella valveutuneita. Jos jotain tipahtaa, se on yleensä vahinko.

Lumme toteaa, että vaikka Nutsin järjestelyissä huolehditaan ympäristöstä, on aina hieman ristiriitaista lähteä tekemään tapahtumia kansallispuistoon.

– Pitää muistaa, että kansallispuiston olemassaolon syy on jokin ihan muu kuin olla alusta urheilutapahtumille ja ekstreemijutuille. Luontoarvot on se juttu. Toisaalta tapahtuma tuo alueelle positiivista näkyvyyttä sekä tietoisuutta kansallispuistosta, aluepalveluista ja yrityksistä. Se on aina tasapainoilua luontoarvojen ja elinkeinoelämän kesken.

Joutuuko Kairacross muuttamaan muotoaan?

Ylläs Outdoor Weekille sijoittuu myös Kairacross, tapahtuma, joka yhdistää suunnistamisen, jalan kulkemisen ja melomisen. Kairacrossin järjestäjä **Poppis Suomela** puntaroi, onko Ylläksen

alue tiukentuneiden linjausten valossa enää järkevä paikka Kairacrossille.

– Jos osallistajat saavat kulkea vain kansallispuiston merkittyjä reittejä pitkin, lajin luonne muuttuu merkittävästi. Kairacross ei ole Nutsin tapainen polkujuoksu-kilpailu.

Toinen vaihtoehto olisi järjestää kisa Ylläksen tuntumassa mutta kansallispuiston rajojen ulkopuolella. Suomela kuitenkin epäilee, että jos kilpailu vietään kansallispuistosta eli avotunturi-alueilta pois, tapahtuman suola katoaa.

Kairacross Ylläs järjestettiin ensimmäisen kerran viime kesänä. Osallistujamäärätavoite on tälle kesälle maltillisesti parisensataa. Kairacross on eräänlainen pikkuveli tai -sisko Kairacross Vätsärielle.

– Vätsäriin erämaa ei ole kansallispuistoa, mutta toki myös siellä on pitänyt ottaa huomioon luontoarvot ja poronhoito.

Kirvestä ei ole kuitenkaan heitetty kaivoon Ylläksen kisan suhteen.

– Täytyy ruveta tutkimaan karttaa, miten löytää reittivaihtoehdot, joissa maa- ja vesireitit ovat kilpailun luonteen mukaisesti tasa-arvoisia. Kisa saadaan kyllä järjestettyä tälle kesälle, ja pystymme kunnioittamaan sääntöjä, se ei ole ongelmaa. Olisi kuitenkin tunnistettava, miten säännöt vaikuttavat ja mahdollisesti muokkaavat tapahtumien luonnetta. Tapahtumilla on iso merkitys Ylläkselle matkailualueena.

Nämäkin asiat nousevat varmasti keskusteluun, kun kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman uudistaminen käynnistyy toden teolla. Nykyisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa, joka on vuodelta 2008, tapahtumien järjestämisestä lausutaan vain parin kappaleen verran. Ydin lienee yhä sama:

”Joukkotapahtumia voidaan järjestää kansallispuistossa tarkkaan harkintaan perustuvan lupakäytännön mukaan. Ne eivät saa heikentää kansallispuiston luontoarvoja eivätkä aiheuttaa merkittävää haittaa luontaiselinkeinojen harjoittamiselle tai muulle alueen käytölle.”

Satu

Tunnistatko rajoitusvyöhykkeet? Tutki karttaa ennen kuin suuntaat kansallispuistoon

Jos kulkee kansallispuistossa ilman opasta, on hyvä tutustua kansallispuiston sääntöihin – mitä saa tehdä ja missä. Aluekartallakin pääsee pitkälle. Ylläksen alueella on esimerkiksi rajoitusalueita, joilla pitää lumettomaan aikaan pysyä visusti merkityillä reiteillä. Lähin ja myös ihmeen huonosti tunnettu rajoitusalue löytyy Varkaankurusta.

– Liikkumista Varkaankurussa on rajoitettu maaston kulumisen ehkäisemiseksi ja uhanalaisen lajiston suojelemiseksi. Varkaankuru on lajistoltaan poikkeuksellinen. Siellä esiintyy runsaasti uhanalaisia jäkäliä ja sammalia sekä silmällä pidettäviä kääväkkeitä. Varkaankuru on lehto, joka on harvinaisen luontotyyppi Lapissa, Metsähallituksen erikoissuunnittelija **Heidi Siira** kertoo.

Pitkoksista huolimatta Varkaankurun kesäreitit vierusta on paikoin kulunut.

Lisäksi alueelle on syntynyt polkuja paikkoihin, joissa niitä ei pitäisi olla, esimerkiksi vesiputouksen juurelle.

– Vesiputoukselle laskeutuminen on kiellettyä, mutta on totta, että ei sitä siellä missään lue. Se pitäisi itse ymmärtää kartasta, jonne on merkitty rajoitusalue.

Varkaankurun reitin kunnostustyöt alkavat ensi kesänä. Reitille tulee muun muassa uudet pitkokset.

Metsähallitus pitää silmällä myös Kukastunturin maastoa.

– Kukastunturin laen kulumisen havaitsee silmämääräisesti. Aluetta tarkastellaan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman uudistamisen yhteydessä. On esimerkiksi mahdollista, että Kukaksella kiellettäisiin kokonaan reitin ulkopuolella liikkuminen.

Rajoituksia on jo tehtykin. Esimerkiksi Pallaksen Punaisella hiekalla rantatörmä alkoi kulua merkittävästi. Pikatoi-

menpiteenä rantatörmä rajattiin aidalla. Telttailua varten osoitettiin paikat.

Talvella lumipeite suojaa maata, mutta keväällä voi tarkoittamattaan häiritä esimerkiksi pesintää.

– Jos haluaa pelata varman päälle, liikkuu reittejä pitkin, Siira muistuttaa. Kansallispuiston kasvaneissa kävijämäärissä Siira näkee myös positiivisen puolen.

– Mitä enemmän olet luonnossa, sitä enemmän arvostat ja kunnioitat luontoa, ja haluat suojella sitä. Kaikkea ei voi omaksua kerralla, mutta kun luontosuhde paranee, myös kiinnostus ottaa asioista selvää kasvaa.

Satu

Varkaankurulla pitää pysyä reitillä. Reitiltä ei saa poistua edes purolle. Samalla saattaa tarkoittamattaan tallata uhanalaista kasvustoa.